

"ЦАР ЕДІП"

У СЛАВУТИЧІ

*Вперше на українському кону
здійснено постановку
опери-ораторії Ігоря Стравінського*

Це був справді античний день у житті міста.

Місто жило передчуттям чогось незвичного, невідомого, неймовірного. Місто масово розходилося після репетицій по домівках просто в античних плащах-гіматіях.

Репетиції відбувались на стадіоні з трохи недобудованими на той час трибунами. Заповнені людьми в сірому полотняному одязі, трибуни здавались схожими на вцілілі фрагменти давньогрецького театру.

Стирались межі між п'ятим віком дохристиянської доби і днем нинішнім. У цю шпарку ілюзій прорвався раптом шквал Стравінського, закружляв звуками опери-ораторії долю царя Едіпа, яку першим описав Софокл.

Безсмертний Софокл.
Грандіозний Ігор Стравінський.

Наш сучасник Василь Вовкун, що наважився спертись на плечі велетів і в чомусь посперечатись з ними.

Незвичайний розмах вистави і зрозуміла, майже непереможна складність у здійсненні сміливого задуму. Але хтось же мав першим на Україні наважитись...

Створюючи сім десятиліть тому

оперу-ораторію, композитор зазначав, що прагне зосередити увагу слухачів не на оповіді, а на самій музиці, яка б набула значення і слова, і дії. Саме з цією метою композитором було використано і латинську мову.

У вступі до опери "Від автора" сказано: "Едіп перебуває у владі жорстокого фатуму, не підозрюючи цього. З дитинства життя його включене в ланцюг подій, послідовний хід яких розгортається в подальшій драмі".

Режисер-постановник в свою чергу заявив:

— Мене аж ніяк не цікавить фаталістичний характер цієї трагедії чи щось подібне. Ні, я намагаюсь подивитись на саму людність, яка рухається

невідомо куди в докторських дисертаціях, поглянути на неї, буквально поділену на пішаків та царя, і на самого себе крізь всевидюше око. Те саме, що трикутником часто зображується на стінах храмів...

Погляди автора і постановника на трагедію Едіпа чи не антагоністичні. Але глядачів, звичайно, пікетування творчих традицій обходили менш за все. Їх цікавило дійство, яке розгорнулось на сцені і зеленому килимі

(Вісник). А роль народу дісталась славутицьким старшокласникам.

Хормейстер Зіновій-Богдан Антків, диригент Володимир Сіренко, балетмейстер Сергій Швидкий, сценограф Георгій Широков, надихані концепцією Василя Вовкуна, прагнули з'єднати учасників вистави в ансамбль. І почасти вони досягли мети. Говоримо "почасти", бо творчі пошуки постановників далеко не завжди збігались з авторською волею. Прагнучи розширити жанрові рамки опери-ораторії, постановники вийшли на розв'язання тих естетичних завдань, яких, вочевидь, не ставив перед собою в "Едіпі" Ігор Стравінський. Зокрема, композитор не передбачав участі у виставі балету. Однак, саме балет був найпомітніший на стадіонному просторі Славутича. Склалось враження, що балетмейстер знайшов

стадіонного поля. Дійство, в основу якого покладено конфлікт античної закомплексованості Едіпа, так, здається, мало зрозумілий і мало актуальний для дня нинішнього. Чи переконають в протилежному митці?

Лише перелік учасників прем'єри зайняв би сотні рядків звіту. Змушені обмежитись фрагментарними згадками. Режисер запросив до постановки симфонічний оркестр Національної радіокомпанії, чоловічу хорову капелу імені Л.Ревуцького, академічний ансамбль танцю імені П.Вірського, ка-

мерний хор "Оранта". Сольні партії виконали співаки Олександр Лузя (Едіп), Людмила Зюбіна (Іокаста), Ярослав Ходорів (Креонт), Тарас Колошенко (Тересій), Василь Русов (Пастух) і Константин Левицький

найкоротшу стежку до глядацького серця.

Коли вистава здійснюється ансамблем, не варто багато говорити про складові частини. Вона або є, або її нема. Прем'єрна вистава відбулась. І те, що ми про неї ведемо мову навіть через рік, теж дечого вартує. Як і те, що Славутич назавжди лишиться хрещеним батьком і меценатом "Едіпа".

Отже, "Цар Едіп". Ігор Стравінський. 5 вересня 1996 року. Фестивальні дні "Золотої осені Славутича". П'ятсот артистів і п'ять тисяч глядачів.

Запам'ятаймо.

